

<https://helda.helsinki.fi>

Studietiden - en språngbräda för den yrkesmässigt engagerade läkaren

Ahlström, Fredrik

2020

Ahlström , F , Karlsson , E , Kuhlefeldt , A , Sainio , S , Stenbäck , A & Vikström , J 2020 , ' Studietiden - en språngbräda för den yrkesmässigt engagerade läkaren ' , Finska Läkarsällskapets Handlingar , vol. 180 , nr. 2 , s. 32-39 . < https://www.flsh.fi/Site/Data/884/Files/2020/FLSH%202-2020/Handlingar-lehti_220_8.pdf >

<http://hdl.handle.net/10138/324980>

---

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Studietiden – en språngbräda för den yrkesmässigt engagerade läkaren

FREDRIK AHLSTRÖM, ELIN KARLSSON, ALEXANDRA KUHLEFELT, SARA SAINIO, ANDREAS STENBÄCK OCH JACOB VIKSTRÖM

Medicine studerande i Finland har av tradition varit väldigt aktiva med att bevaka sina intressen när det kommer till möjligheten att få goda praktikplatser och en högkvalitativ utbildning. Medicinarklubben Thorax r.f., föreningen för svenskspråkiga medicine, odontologie och veterinärmedicine studerande vid Helsingfors universitet, har nästan ända sedan klubben bildades 1931 aktivt bedrivit intressebevakning. För att klubbens representanter i olika organ ska ha möjlighet att följa samma riktlinjer har Thorax skapat egna studiepolitiska riktlinjer. Bland annat möjligheten till god svenskspråkig utbildning är något som betonas i dem och som alltid kommer att vara en hjärtefråga för Thorax. På ett nationellt plan sköts intressebevakningen via Finlands medicinarförbund tillsammans med övriga finländska kandidatföreningar. På senare år har mentorsverksamheten på Thorax varit väldigt aktiv. Mentorsverksamheten finns till för att yngre studerande ska ha möjlighet att lära sig praktiska färdigheter och få vägledning i sin karriär av äldre kollegor och studerande.

Från och med den första dagen vid medicinska fakulteten påbörjas förutom en vetenskaplig resa, även en fostran in i läkarkulturen. Den som läser massmedia är väl medveten om att man ofta kan se artiklar som berör bland annat läkares arbete eller arbetsavtal. Inom läkarkåren finns flera föreningar som bevakar och arbetar för läkares rättigheter. Tillgången till god och lättillgänglig medicinsk litteratur för dem som utövar yrket är också viktig. Intresse för allt detta väcks ofta redan under studietiden och det är viktigt att en studerande redan från de första studieåren känner sig som en del av den gemenskap läkarkollegiet bildar.

I denna artikel behandlas intressebevakningen och den mentorsverksamhet som bedrivs av Medicinarklubben Thorax r.f. (nedan kallad Thorax), föreningen för svenskspråkiga medicine, odontologie och veterinärmedicine studerande vid Helsingfors universitet.

Studiepolitik, en central del av Thorax verksamhet

I stort sett under hela Thorax snart 90-åriga historia har den så kallade studiepolitiken, intressebevakningen av de studerandes rättigheter, utgjort en del av stommen för klubbens

verksamhet. Läkarkåren har traditionellt sett utmärkt sig som en framstående yrkesgrupp gällande såväl arbetsmoral som intressebevakning. Likaså har medicine studerande gjort sig kända för sitt engagemang inom utvecklingen av undervisningen samt inom arbetet för de studerandes rättigheter och förmåner. Under de gångna åren har de studerande med sitt flitiga arbete fått till stånd såväl stora som små förändringar som kommande generationer av studerande fått ta del av och som sedermera ofta känts som självklara. Thorax har alltid värvat om svenskans ställning inom medicinundervisningen och tillsammans med sin finskspråkiga systerförening LKS (Lääketieteenkandidaattiseura) utgjort ett kraftigt språkrör för medicine studerandes rättigheter och intressen.

Resumé av hur intressebevakningen uppstod

Thorax grundades år 1931 under en tidsperiod, när det förekom stor åsiktsdiversitet mellan språkgrupperna i samhället – likaså inom läkarkåren och bland medicine studerande. Medicinarklubben blev av den orsaken snabbt en populär förening bland de svenskspråkiga

medicine studerandena i och med dess förstärkande roll för den svenskspråkiga identiteten. Värt att notera är att klubben inte grundades för intressebevakningen. Klubbens roll som bidragande kraft för utveckling av yrkeskunskaperna och fostran in i läkarkulturen fanns dock med från början, och 1933 när alla medicine studerande fick ansluta sig godkändes klubben officiellt som en studentorganisation av universitetet. Bland de första uppgifterna klubben hade fanns utlåningsverksamhet av böcker, som kunde vara en bristvara på den tiden samt förmedling av vikariattjänster i kommunerna. Intressebevakningen tog med tiden fart. LKS och Thorax började inse att de hade en del gemensamma intressen och arbetade i slutet av 1930-talet tillsammans för att förbättra löneavtal för amanuensurer.

Svenskans ställning vid medicinska fakulteten har alltid varit central i Thorax i verksamhet. Redan 1940 betonade medlemmar inom Thorax (nedan kallade thoracaler) vikten av svenskspråkig undervisning då de två svenskspråkiga professurerna vid den tidpunkten blev lediga. De önskade att fakulteten i beslutsfattandet skulle ta i beaktande undervisningen inom inre medicin samt kirurgi. Intressant nog är dessa frågor lika aktuella idag som de var för åttio år sedan. Så sent som 2019 gjorde Thorax en undersökning bland de finska studerandena angående intresset för svenskspråkig undervisning i hopp om att kunna utveckla ett system som bättre utnyttjar svenskspråkiga lärarresurser under de kliniska studierna.

De efterkrigstida åren innehöll en mängd intressanta debatter. Bland annat arbetade Thorax i samarbete med FLS för att äldre kolleger skulle gå i borgen för yngre studerandes studielån. De som varit i kriget som soldater eller lottor skulle återgå till studierna och medicine studerande deltog aktivt i diskussioner kring hur de efterlängttade studierna skulle fortsätta. Vid den här tiden gjorde alla medicine studerande sina kandidatstudier i Helsingfors, varefter de fick fortsätta sina studier i antingen Helsingfors eller Åbo. Diskussioner om vem som skulle få studera på vilken ort efter kandidatexamen fördes. Thorax lade 1947 fram ett förslag om att detta skulle bestämmas redan vid intagningen. Förslaget blev senare verklighet. Diskussionerna gällande amanuensers rättigheter och lönevillkor gick fortfarande heta och den allt vanligare övergången från tysk till engelsk litteratur väckte debatt. Såväl Thorax som LKS och TLKS (Turun Lääketieteenkandidaattiseura) arbetade

SKRIBENTERNA

Fredrik Ahlström, medicine licentiat. Medicinarklubben Thorax: Ordförande, 2018, vice ordförande och studiechef, 2017, disponent, 2016. Suomen Medisiinariliitto–Finlands Medicinarförbund: Förbundets och styrelsens ordförande, 2019. Thorax Ab: Styrelseordförande 2018–. Suomen Lääkäriliitto – Finlands Läkareförbund: Helsingin paikallisosaston johtoryhmä, 2020, Helsingin professiovaliokunta, 2020–2021, Professiojaos, 2019. Nuorten Lääkärien Yhdistys – Yngre Läkares Förening: Observatör i styrelsen, 2019. Helsingfors universitet: diverse förtroendeuppdrag som studeranderepresentant i medicinska fakultetens beslutsfattande organ, 2017–.

Elin Karlsson, 4:e årets studerande, med.kand., Medicinarklubben Thorax mentoransvarig 2020, Medicinarklubben Thorax årsfestmarskalk 2019, Medicinarklubben Thorax värdinneri 2018.

Alexandra Kuhlefelt, 6:e årets studerande, med.kand., Medicinarklubben Thorax ordförande 2019, Medicinarklubben Thorax studiechef och vice ordförande 2018, delegat i Helsingfors universitets studentkår 2016–2018, klubbmästeriets representant i Medicinarklubben Thorax styrelse 2016.

Sara Sainio, 6:e årets studerande, med.kand., Medicinarklubben Thorax sekreterare 2017, spexets PR-chef 2017–2018, spexets direktösa 2019, aktiv deltagare på alla Thoraxevenemang 2015–.

Andreas Stenbäck, 5:e årets studerande, med.kand., Medicinarklubben Thorax studiechef 2019, Delegat i Helsingfors universitets studentkår 2018–2020, studeranderepresentant i medicinska fakultetens fakultetsråd 2020–2021, Medicinarklubben Thorax spexekonom 2018, Medicinarklubben Thorax jungfruansvarig 2017.

Jacob Vikström, 4:e årets studerande, med.kand., Klubbmästeriets representant i Medicinarklubben Thorax styrelse 2018, Medicinarklubben Thorax mentoransvarig 2020, Medicinarklubben Thorax representant i FLS programkommitté 2020, Medicinarklubben Thorax barmästare 2018, studeranderepresentant i ML-utbildningsprogrammets ledningsgrupp 2020 och erfaren spexare.

---

för att komma närmare medicine studerande i övriga europeiska länder och som ett resultat av detta arbete uppstod FiMSIC (Finnish Medical Students International Committee) 1954, som är en aktiv organisation ännu idag.

Under 1960-talet fick medicinare i Finland en allt större roll i nationella sammanhang. Bland annat var unga läkare och studerande flitiga med att kritisera vårdstrukturer och läkarens roll. De ansåg att det fanns gamla strukturer och traditioner som borde förbättras. Vidare ansåg de att läkarkåren var samhällsmässigt passiv. Thorax bedrev studiepolitisk verksamhet vid sidan om LKS, som nu hade blivit en betydligt större förening än Thorax. Tillsammans med de andra kandidatföreningarna i Finland var Thorax i slutet av 1969 med och bildade Finlands medicinarförbund som ända sedan dess bedrivit intressebevakningen kring frågor som rör medicinare (mycket av arbetet har handlat om amanuensmöjligheter och kandidaters löner) nationellt.

År 1979 inrättades den svenska studielinjen i medicin vid Helsingfors universitet i syfte ”att utbilda ett tillräckligt antal läkare med kunskaper i svenska för att täcka hela landets behov”. Svenskspråkiga studerande hade redan tidigare arbetat aktivt för svenskspråkig undervisning i medicin. Förekomsten av en svensk studielinje har med tiden gjort att Thorax studiepolitik till stor del fokuserar på kvaliteten och tillgången till svensk utbildning på studielinjen. Mycket studiepolitiskt arbete har därmed gått ut på att se till att det erbjuds undervisning, översättningar av tentamina och studiematerial på svenska.

Medicinare har, i takt med att universitetsvärlden blivit öppnare för studeranderepresentanter, fått möjlighet att påverka beslut som berör vår utbildning redan på gräsrotsnivå. År 1997 utökades studeranderepresentationen avsevärt i olika grupper som planerar grundutbildningen. Thorax har idag representanter i ett stort antal arbetsgrupper och beslutande organ vid fakulteten. Trots att tiderna förändrats är det vid en noggrannare granskning av Thorax studiepolitik genom åren tydligt att kärnan av verksamheten är densamma – kandidaternas möjligheter att få arbetserfarenhet, svenskans ställning inom utbildningen och utbildningens kvalitet. Vissa frågor och argument har varit aktuella med jämna mellanrum under de senaste åttiio åren. Exempelvis betonades de negativa aspekterna med större gruppstorlekar när diskussionen om höjda intagningskvoter gick het på

1950-talet – låter det bekant? Samtidigt har bland annat digitaliseringen lett till att klubben de senaste åren fått ta ställning till elektroniska tentamina och effektivisera arbetet för att det ökande digitala studiematerialet även ska finnas tillgängligt på svenska.

Thorax studiepolitiska verksamhet idag

Thorax har av ett stort antal representanter i diverse råd och arbetsgrupper inom fakulteten, i Finlands medicinarförbund samt inom studentkåren. Verksamheten fick sin nuvarande form 2016 i samband med klubbens organisationsreform. I och med organisationsreformen delades klubbens verksamhet in i utskott. Fram till dess hade vice ordföranden varit den ledande personen inom den studiepolitiska verksamheten. I samband med organisationsreformen slopades viceordförandeposten som enskild post och i stället inrättades två poster med ansvar för intressebevakningen – studiechef samt yrkes- och studentkårschef. I stora drag har studiechefen främst koll på vad som händer vid fakulteten, medan yrkes- och studentkårschefen sköter klubbens kontakter med studentkåren, Finlands medicinarförbund och den övriga läkarkåren. Uppdelningen har varit vägledande och de två ansvariga samarbetar ofta över gränserna för sina respektive delområden.

Inom fakulteten innehar thoracaler ett antal poster inom olika styrande organ vid fakulteten. Dessa väljs ofta i sista hand av studentkåren, men studiechefen försöker aktivt se till att någon svenskspråkig studerande är med. De senaste åren har thoracaler innehaft en ordinarie och en suppleantplats inom såväl fakultetsrådet som ledningsgruppen för det medicinska utbildningsprogrammet. Fakultetsrådet är det högsta styrande organet inom fakulteten och har bland annat beslutanderätt när det kommer till antagningsplatser och godkännande av studieprogram. Inom ledningsgruppen för det medicinska utbildningsprogrammet behandlas som namnet säger det som berör den medicinska studielinjen. Inom varje årskurs finns också en koordinationsgrupp. Till var och en av dessa bidrar Thorax med en representant. Förutom det sitter det även med thoracala representanter i ett flertal arbetsgrupper inom fakulteten. En av studiechefens främsta uppgifter är att vara à jour med vad som är aktuellt inom dessa organ och vid behov kunna handla representanterna

---

med idéer om förbättringsförslag. Kommunikationen sker via internet och vid studiepolitiska möten som studiechefen ansvarar för att organisera med jämna mellanrum.

Thorax har varit en medlemsförening inom Finlands medicinarförbund ända sedan förbundet grundades för dryga femtio år sedan. Klubben brukar varje år ha en representant i Medicinarförbundets styrelse. Eftersom Medicinarförbundet arbetar för de frågor som berör medicine studerande på ett nationellt plan är denna person en viktig länk mellan klubben, de andra kandidatföreningarna och Läkarförbundet. Finlands Medicinarförbund behandlas närmare senare i artikeln. Också inom studentkåren har klubben traditionellt sett varit aktiv genom en paraplyorganisation – Svenska Nationer och Ämnesföreningar (SNÄf). SNÄf företräder de flesta svenskspråkiga studentföreningar och nationer vid Helsingfors universitet inom studentkåren och utgör även en viktig svenskspråkig tvärvetenskaplig gemenskap för studerande.

Thorax studiepolitiska riktlinjer

De studiepolitiska riktlinjerna beskriver Thorax ställning i centrala studiepolitiska frågor. Riktlinjerna upprättades 2018 av den dåvarande styrelsen och uppdaterades redan 2019. I och med riktlinjerna har klubbens studiepolitik fått en förstärkt linje eftersom gemene thoracal vet vilka Thorax gemensamma åsikter är och vad vi arbetar för. I det följande kommer vi att beskriva de studiepolitiska riktlinjernas kärninnehåll.

Samarbetet med andra ämnesföreningar konkretiseras i riktlinjerna. Samarbetet med i synnerhet Lääketieteenkandidaattiseura ry och Hammaslääketieteen kandidaattiseura ry har hög prioritet, och i för dem centrala frågor rekommenderas representanter stödja dem, om frågan inte strider mot Thorax intressen. I riktlinjerna står det även skrivet att klubben ska ha en styrelseledamot i FMF:s styrelse. Trots det eftersträvar Thorax att ha minst en representant i SNÄf:s styrelse. Genom SNÄf arbetar Thorax för svenskan på universitetsnivå, för att skapa ett tvärvetenskapligt kontaktnät för svenskspråkiga studerande vid universitetet och för att synliggöra Thorax särdrag och behov av stöd och tjänster från studentkåren.

Riktlinjerna tar ställning till undervisningsformerna. I undervisningen ska mångsidiga, flexibla och pedagogiskt motiverade undervisningsmetoder användas. Obligatorisk un-

dervisning ska ge studeranden ett mervärde som inte egenstudier i regel kan ersätta. Riktlinjerna förespråkar utvecklande av undervisningsformer, där flera yrkesgrupper inom social- och hälsovården lär sig tillsammans och ställer sig positiva till gemensamma kurser vid medicinska fakulteten. Klubben vill gärna se fler undervisningsperioder i den kliniska fasen som sker utanför universitetssjukhusmiljön. Beträffande tentamina betonas studerandes rätt att få se sina tentamenssvar och anonymitet vid tentamina. Riktlinjerna förespråkar implementering av digitala undervisningsformer när det är pedagogiskt motiverat. På basis av Läkarförbundets studerandeundersökning från 2016 är en klinikgrupps optimala storlek sex personer, vilket även är målet i riktlinjerna. Utöver det förväntar sig klubben att fakulteten utnyttjar undervisningslokalerna effektivt så att lokalerna är ändamålsenliga och anpassade efter gruppstorlek. I riktlinjerna förespråkas möjligheten att göra två veckor långa amanuenser. Möjligheten att arbeta som läkar- och tandläkarvikarie redan under studietiden är ovärderlig för kandidaters utveckling till kunniga yrkesmänniskor, eftersom man med hjälp av handledningen har möjlighet att i en trygg arbetsmiljö växa i sin yrkesroll.

Det svenska språket är, som det redan nämnts, en paradržåga för klubben och detta syns även i riktlinjerna. Ett av Thorax främsta studiepolitiska mål är att säkerställa och utveckla det svenska språkets position på fakulteten. Antalet svenskspråkiga seminarier och föreläsningar borde teoretiskt kunna ökas i och med att svenskspråkiga lärare i dagsläget ofta undervisar på finska då finskspråkiga studerande är närvarande, något som "svenskpositiva block" kunde råda bot på. Idén med dessa "svenskpositiva block" är att en så stor andel som möjligt av undervisningen skulle hållas på svenska och skulle inkludera studerande från både svenskspråkiga och finskspråkiga studielinjen. Möjligheten att ta en tvåspråkig examen bör utredas.

Thorax anser att den svenskspråkiga studielinjen i odontologi är central för att upprätthålla svenskspråkig tandläkarkompetens i Finland. Således arbetar medicinarklubben för en livskraftig studielinje i odontologi. Svenskkunniga odontologer som antas till den finska studielinjen bör ges chansen att delta i undervisningen för svenskspråkiga PBL-grupper. År 2019 upprättades en ny post på klubben med namnet "Studeranderepresentant för studielinjen i odontologi". Syftet med posten är att ha en medlem som håller ett

---

vakande öga över linjen och meddelar styrelsen om klubben bör ta ställning till någonting. Syftet är också att den person som innehar posten ska ha ett nära samarbete med HLKS och på detta vis ha koll på vad som bestäms i ledningsgruppen för studielinjen i odontologi.

Studerandes mentala välbefinnande har varit ett mycket omtalat ämne under några års tid. Det finns en befogad oro över studerandes ork och deras möjligheter att få hjälp. I riktlinjerna efterlyses ökad flexibilitet, entydiga riktlinjer när en studerande misstänks må psykiskt dåligt, samt en egen tvåspråkig studiepsykolog till Mejlans campus. Ett mera flexibelt och personligt tutorsystem än lärarmentorsverksamheten finns också på önskelistan.

Riktlinjerna tar även ställning till urvalsprovet som bör mäta aspirerande studerandes motivation och förmåga att ta in och tillämpa information, egenskaper som fordras för både utbildningen och det framtida yrket. Förberedelserna inför provet kan även förbereda studerande inför de egentliga examensstudierna. Enligt riktlinjerna bör den kvot som antas på basis av urvalsprov vara så stor som möjligt.

Finlands Medicinarförbund

I slutet av 1960-talet väcktes idén om att alla medicinare i Finland kunde bilda ett gemensamt förbund. Idén blev verklighet och Finlands Medicinarförbund kom till. Vid förbundsmötena, som ordnas två gånger per år, diskuteras aktuella ämnen som berör finländska medicinare. De riktlinjer som Medicinarförbundet upprättar har stort inflytande på hur dess medlemsföreningar, däribland Thorax, lägger upp sin verksamhet. I dagsläget studerar cirka 5 000 finländska medborgare medicin, av vilka över 1 000 studerar utomlands (FPA:s register över mottagare av studiestöd). Det är ett häpnadsväckande antal handlingskraftiga ungdomar som med stor entusiasm på många olika sätt medverkar till att göra morgondagen ständigt bättre inom ramen för medicinstudierna, på arbetsplatsen och i samhället överlag. Det finns en betydande styrka i dessa antal, men som författaren Richelle E. Goodrich har konstaterat är betydelsen av en kollektiv god vilja ännu större. Och denna goda vilja behöver ett forum.

Sedan 1970 har Finlands Medicinarförbund varit instrumentellt i att föra samman så gott som samtliga medicine studerande. Förbundet har i år tretton medlemmar, varav Medicinarklubben Thorax rf. är en av de konstituerande medlemmarna, och innehar en stadgeenlig

roll som centralförbund och främjare av de studerandes intressen inom speciellt grundstudier, yrkesfrågor och sociala frågor. Andra nationella organisationer för universitetsstudier med motsvarande kaliber av fackligt engagemang existerar inte i dagsläget, och orsaken är enkel: Medicine studerande utövar sitt yrke redan under studietiden, och de avtal som utgör ramverket för hur studerande kan arbeta förutsätter proaktivt arbete av dem som avtalen tillämpas på, nämligen studerandena själva. För att exemplifiera fanns det en tid då amanuenser inte avlönades. Delvis som resultat av den drivna intressebevakningen har finländska medicinare i dagsläget en internationellt sett exceptionell möjlighet att under stödda former förkovra sig i sitt yrke i ett tidigt skede, något som utan förbehåll gör nyutexaminerade finländska läkare väl förberedda inför arbetslivet. Beträffande grundstudierna är bland annat debatten om resurstilldelningen till undervisningen i och med allt större antagningskvoter, men också initiativ för nya former av mentorskap under pågående undantagstillstånd, ärenden som Medicinarförbundet kan driva bättre än den lokala kandidatföreningen.

Medicinarförbundet fungerar inte i ett tomrum, utan har ett intimt samarbete med bland annat sina medlemsföreningar, men också framför allt med Läkarförbundet och Yngre Läkares Förening. Man kan hävda att denna väv av samarbete och informationsutbyte inte enbart innebär att hjulet behöver uppfinnas på nytt i alla städers kandidatföreningar och på de respektive fakulteterna, utan att också den nationella andan som finländsk läkarkår får fotfäste hos de studerande – inte minst vad gäller dem som studerar utomlands. Ett forum och en språngbräda för den kollektiva goda viljan.

Thorax mentorsverksamhet

Vad är Thorax mentorsverksamhet?

Medicinarklubben Thorax mentorsverksamhet startade 2012 med syftet att stödja och informera klubbens medlemmar om de frågor gällande studierna och det framtida yrket som eventuellt inte behandlas så mycket i utbildningen men som många studerande funderar över och vill lära sig mer om. Mentorsverksamheten består av mentorer och en mentorsgrupp. Mentorerna är thoracaler eller färdigutbildade läkare som klubbens medlemmar får kontakta i frågor gällande studierna, det kommande yrket och framtids-

---

planerna. Mentorsgruppen består i nuläget av tjugo thoracaler, där alla årskurser finns representerade, såväl odontologie studerande som medicine studerande. Nya medlemmar i mentorsgruppen välkomnas när som helst. Mentorsgruppens verksamhet leds av en eller flera mentoransvariga. Posten mentoransvarig hör till en av Thorax funktionärsposter.

Mentorsgruppen ansvarar för att arrangera olika sorters info- och temakvällar som alla medlemmar kan ha nytta av. Ambitionen inom mentorsverksamheten är att ordna ungefär ett evenemang per månad.

Varför behövs Thorax mentorsverksamhet?

En viktig tyngdpunkt inom utbildningen av nya läkare ligger i att ge den teoretiska bakgrund på vilken all kunskap och klinisk erfarenhet kan byggas. Det har ändå redan stått klart en längre tid att denna typ av utbildningsstrategi leder till att vissa moment i grundutbildningen får mindre uppmärksamhet än önskat. Exempel på sådana moment är radiologi och tolkning av de vanligaste radiologiska undersökningarna, ingrepp i form av exempelvis suturering och ledpunktion, praktisk information om arbetet som läkare samt hur man ska handskas med de fysiska och i större grad psykiska påfrestningar som ställs på unga kandidater som börjar praktisera medicin. Mentorsverksamheten finns även till för att med låg tröskel kunna stödja klubbens medlemmar i ärenden som berör det personliga välbefinnandet och studieframgången. Den information om studierna och de enskilda kurserna som äldre studerande besitter är också den ytterst värdefull, eftersom den signifikant kan minska en del stress som yngre studerande kan uppleva.

Vilka program ordnar Thorax mentorsverksamhet?

Mentorsverksamheten ordnar temakvällar med varierande innehåll för medlemmarna. Vissa kvällar riktas mer specifikt till thoracaler i en viss årskurs medan andra är riktade till hela klubben. Mentorsgruppens evenemang gästas ibland av inbjudna gäster som är experter inom de temaområden som står på programmet. Det har till exempel ordnats temakvällar om EKG-tolkning, jourarbete och suturering. En del av programmet för mentorsverksamheten ordnas så att thoracaler från de äldre årskurserna berättar om sina erfarenheter för yngre thoracaler. En populär temakväll som har ordnats redan i

flera års tid är "Klinik för prekliniker", som vänder sig till studerande i prekliniken. Under kvällen får deltagarna öva sig i olika grundläggande kliniska färdigheter som grundstatus, auskultation och neurologiskt status. Mentorsgruppen ordnar utöver de mindre temakvällarna även en stor mentorskväll på både hösten och våren och den vänder sig till alla årskurser. Teman som har behandlats på de stora mentorskvällarna har bland annat varit global hälsa, stresshantering och misstag inom läkaryrket och hur man hanterar dem. De stora mentorskvällarna avslutas med en gemensam middag som brukar sponsras av ett företag inom den medicinska branschen. I år samarbetar mentorsverksamheten med Terveystalo som sponsrar de stora mentorskvällarna. Företag som är intresserade av att sponsra mentorsverksamheten kan bland annat räkna med direktkontakt med en viktig målgrupp, synlighet och anförande under en mentorskväll. Thorax mentorsverksamhet samarbetar också med Finska Läkaresällskapet, och tillsammans brukar de ordna en fortbildningskväll för thoracalerna på våren som FLS stöder. Förra årets tema var radiologi. Årets inställda temakväll skulle ha haft temat "Missbrukaren på jouren".

Respons och utveckling inom Thorax mentorsverksamhet

De aktiva inom mentorsverksamheten är ytterst måna om att samla in respons från deltagarna om programmen. Utgående från responsen planerar och anpassar de kommande program. Responsen på de senaste tre mentorskvällarna var överväldigande positiv: Infokvällen om fördjupade studier och sommarjobbmöjligheter för prekliniker i början av året fick vitsordet 4/5 av 61,9 procent och 5/5 av 28,6 procent av deltagarna. Höstens stora mentorskväll 2019 betygsatte 69,6 procent av deltagarna med vitsordet 5/5 på frågan hur den motsvarade förväntningarna. Förutom att direkt be om respons brukar klubben vanligen skicka ut ett formulär medlemmarna, där de ombeds komma med förslag till nya eller önskade teman för framtida mentorskvällar.

Thorax och covid-19 – ett exempel på studiepolitikens bredd

Under flera årtionden har medicine studerandes intressebevakning utgjort en väsentlig del av Thorax verksamhet och den har involverat åtskilliga studerande. Ett konkret exempel på

bredden i Thorax studiepolitiska verksamhet åskådliggörs i synnerhet av den rådande covid-19-pandemin. Hela universitetsvärlden har i och med covid-19 på en kort tid fått ställa om en stor del av sin verksamhet, och bland annat videoföreläsningar och videoseminarier har blivit vardag. Thorax har aktivt tillsammans med LKS utvärderat pandemins inverkan på studerandes välbefinnande och studieframgång. Thorax befinner sig i en ypperlig position för att efter pandemin utvärdera hur framgångsrika de nyare undervisningsmetoderna har varit och därmed kunna rekommendera hur dessa bäst kan implementeras i den

fortsatta utvecklingen av studieprogrammet. Mentorsverksamhetens roll kommer högst sannolikt att förstärkas i och med att distansstudier inte främjar de kliniska färdigheterna. Därmed kommer det skäligen att finnas ett behov av komplettering och övning i de kliniska färdigheterna. Likaså har FMF innehaft en framträdande roll under pandemin när det varit viktigt att hålla en gemensam linje inom kandidatföreningarna. Det är således möjligt att konstatera att intressebevakning och utveckling av den medicinska utbildningen kommer att vara viktiga teman för medicine studerande även i framtiden.

En medicine studerandes vardag 2020

”Hallå, kan ni höra mig?” ”Hur får jag fram chattfönstret?” ”Jag vet ju inte ens om någon av er därhemma lyssnar just nu ...”

Sedan våren har medicine studerandenas vardag förstäligt nog genomgått vissa förändringar. Merparten av seminarierna och gruppundervisningarna sköts numera elektroniskt på distans. När man sitter hemma i väntan på att undervisningen ska börja är citaten ovan och digitala dilemmen inga ovanligheter. Överlag har distansundervisningen fungerat rätt så bra, och när man tar det hela med en nypa salt kan de elektroniska problemen som diverse distansmöten medför i själva verket vara helt underhållande. En klassiker är att en av mötesdeltagarna glömmer på kameran eller mikrofonen, och mötet kryddas med hemmaljud och hemmabilder som vanligtvis förekommer utanför mötestid.

Mycket som tidigare hörde vardagen till har fallit bort, och jag tror inte jag är ensam om att sakna både studierutinerna och studiekamraterna. Förr kunde det kännas jobbigt att stiga upp i rimlig tid på morgonen, klä på sig representativa kläder och ta sig till skolan varje dag, men nu saknar jag just den vardagliga rutinen och tiden när man hade en orsak att klä på sig något annat än samma sköna hemmabyxor man redan använt två veckor i sträck. Under mina ensamma luncher hemma tänker jag på Unicafé, och på vilken viktig del av min vardag också de vardagliga luncherna tillsammans med mina medthoracaler är. Unicaféns mat i sig kanske inte är någon höjdare, men jag saknar gemenskapen vid ”Thorax-borden”,

de varierande och ofta rätt så konstiga samtalsämnena och känslan när man plötsligt tittar på klockan och märker att man redan suttit vid ”Thorax-borden” i flera timmar och småpratad över en kopp kaffe. Biblioteket Terkko är en annan samlingsplats, där man förutom att få kamratstöd för att orka med läsandet också kan samlas i nedre våningens soffor för att tala strunt med andra studerande som råkat pausa samtidigt som en själv.

En central del av en thoracals studieliv är klubben själv. Det var ett hårt slag för många, när vi en torsdagskväll i mars fick budskapet att årsfesten och spexet inte kommer att bli av i vår. Studieåret igenom blir kvällarna på Annexet både många och långa, i Thorax-kvällarna finner vi en motvikt till våra på många sätt ganska allvarliga studier. Naturligtvis har också Thorax ordnat en hel del distansprogram i dessa tider, men inte är det samma sak som att ansikte mot ansikte samlas på Annexet, på SYK eller varför inte i Kajsaniemi-parken på första maj.

Denna text om en studerandes vardag blev annorlunda än vad som först var tänkt, men man får lov att anpassa sig efter situationen. Man vet vad man har, men man vet inte vad man får, kan man säga då man tänker tillbaka på allt vad studielivet innebär. Lyckligtvis kommer vardagen högst sannolikt förr eller senare att återgå till det normala, och jag liksom mina medthoracaler väntar med iver på alla Unicafé-luncher, spexen, festerna och till och med på den närundervisning som år 2021 kommer att föra med sig.

Sara Sainio

Fredrik Ahlström
fredrik.ahlstrom@helsinki.fi

Elin Karlsson
elin.j.karlsson@helsinki.fi

Alexandra Kuhlefelt
alexandra.kuhlefelt@helsinki.fi

Sara Sainio
sara.sainio@helsinki.fi

Andreas Stenbäck
andreas.stenback@helsinki.fi

Jacob Vikström
jacob.vikstrom@helsinki.fi

Inga bindningar

Referenser

1. Aalto S. Medisiinarit, ammattiin kasvaminen ja hiljainen tieto: Suomalaisen lääkärikoulutuksen murroksen vuodet 1933 – 1969. Helsingin yliopisto 2016.
2. Gästgifvars J. Medicinarklubben Thorax – En ung medicinares dröm. Medicinarklubben Thorax LXXX jubileumsskrift 2011.
3. Wahlberg P. Thorax på 1940- och 1950-talet. Medicinarklubben Thorax LXXX jubileumsskrift 2011
4. Heikkinen J. LKS 75 vuotta. 2008.
5. Medicinarklubben Thorax r.f. verksamhetsberättelse 2016.
6. Söderlund, A-C. Hur har den svenska studielinjens uppnått sitt syfte? Fin Läkaresällsk Handl.2001;161:26-9.
7. Medicinarklubben Thorax r.f. Arbetsordningar.
8. Medicinarklubben Thorax r.f.:s studiepolitiska linjedragningar. Godkända vid föreningens månadsmöte i maj 2019.

Summary

Involvement of students of medicine in the development of their educational programme

Students of medicine in Finland have traditionally had significant involvement in the development of their educational programmes. The members of Medicinarklubben Thorax r.f. have always emphasized the importance of a Swedish educational programme at the Faculty of Medicine in Helsinki, and have drawn up guidelines for what the most suitable and important subjects are for its members. Thorax also cooperates extensively with other Finnish medicine student organisations via the Finnish Medical Students' Association. The mentor activity, where older students and colleagues teach younger students skills for their upcoming careers, has become a significant part of Thorax's yearly program with multiple educational events taking place annually.